

403 474
propter illud ius Requirit obligatio mutua, certi viri ad certam feminam, et per
tua adliberorum procreationem. Probat sine tali obligatione non constabit fir
mi matrimonij. ca. po constabit. Illa exigit confirmat. ex aplo ad roma. 7. qu
sub uico est mulier, uicem uero obligata est legi. et. i. ad hebr. 7. mulier po
testatem sui corporis non habet sed. ut. similiter et uir potestatem sui corporis
non habet. sed mulier. g. requirit mutua obligatio

Secundo dubitat et oritur dubium ex solutione primi dubij. an de ratione matri
monij sit consensus inter uirum et feminam et dicitur q. sic. quia de ratione matri
monij est obligatio que non potest provenire nisi ex pacto mutuo et consensu in
ter uirum et feminam. g. exigitur provenire nisi ex pacto. Inq. et pactum in
ter uirum et feminam confirmat ex fructu omnium iuris consultorum et theol. doctorum
matrimonium non transigitur aut confirmat nisi ex consensu. Inuentum tamen est q. om
nes q. pactum competere potest ex pacto potest conuenire ex dicitur legis super uicem in
omnibus idem. n. effectus est obligatio que nascitur ex contractu, et pacto potest ali
num oriri ut seruus que ex pacto oriri potest eodem et iure belli et alij causis. In
titul. item translatio. Inq. que pactis conficit eadem alit iure prescriptio. Inq.
aut alio tit. fieri potest non ergo. Et negandum uim esset obligatio maritalis que
contractu et consensu et pacto re. Inuentum firmari solet alit et possit pro
fici

Secundo
pro solutione huius dubij dicitur q. de ratione matrimonij ab te loquendo non
est consensus neq. consensus inter uirum et feminam. Probat primo ex illo princi
pio apud theol. doctorum recep. Inq. quid quid deus potest facere cum in causa et
sine illa. 2. et fin. 2. sig. pacta et consensu uiri et femine constituit matri
monium. g. deus solo posset facere illam obligationem non spectato consensu aut
pacto uiri et femine sed mutuo utriusq. obligati ad conjunctionem maritalem eodem ma
nifesto priuato et conjunctione confuti. Inq. confirmat quia deus habet maius do
minium super uirum q. ipsi inter se ipsos. si. g. ipsi habent de tradendi sui corporis po
testatem. g. et deus et tale matrimonium esset talis rationis cum matrimonio ex ad
et consensu constituto quia et obligatio eiusdem. Rationis et ad eodem fines. atq. hoc re
oate permittit esse ac si quis contideret matrem a sole genitum non esset uerum matrem
et eiusdem Rationis cum matre genito a patre q. hoc legitima philosophia ex lo
sum est

Confirmat dicitur osse precepit osse. i. fume tibi uxorem fornicatam et fac tibi fi
lios fornicationis. ex eo precepto si fasset decerta femina potuisset osseas illam in uita
in uxorem accipere quia iam erat facta ipsius quod. et eorum auctores factum
asserunt. atq. hoc pacto non est necesse recurrere ad diuinam dispensationem
in precepto de fornicatione quia deus. s. faciat illam propriam uxorem quod
et in uia uidet ex serm. prophetici dicit. ubi illam uxorem uocabit. ut quod. g. re
potuit et mutuo alterum in alterius tradere potestatem ultimo confirmat in te
primos parentes fuit uerum matrem in omnia de illis inquam dicitur est prop
ter hanc relinquet homo patrem et matrem etc. et precepit illis dicitur ex se
et multi p. Inq. et eadem dicit mulier quam dedisti mihi decepit me
et tamen scriptura non meminit peccati inter eos ex auctoritate diuina
fuerunt coniuncti. q. deus in euangelio uidet dicitur quos deus coniungit ho
mo non separet nec potest dici quod factum est per illa. Inq. hoc nunc os ex
osibus meis etc. quam obrem relinquet homo etc. nec unquam mihi placuit
exposito

ita
expositio illor^{um} qui dicunt. non p^{oss} illa fuerunt uerba solius ad^u qui matri-
monium facere solus non poterat et ideo illa uerba uidentur esse post factum
matrimonium habere p^{ro}certo nec puto cuiquam dubitandum quomodo
ritate diuina possit constitui matrimonium eiusdem rationis sicut si confes-
sionem contraheret et forsan ita factum fuit palud. s. m. 4. c. 6. q. 1. ar. 2.
dicit q^{uod} fortasse illud matrimonium deus fecit inter ad^u et eam ipso cor-
mente. q^{uod} uigilans conuoluit factum in se et prophetauit faciendum ut aliis
uerius tamen (inquit) est q^{uod} non fuit ad^u im^{mo}. sed sibi fuit inspiratum q^{uod}
sentirent. et uigilans consenserunt mutuo et secutum est et uinculum. sed q^{uod}
se hoc dicit nec tamen probat. u. s. th. d. 27. ar. q. 1. ar. 2. q. 1. ad. 2. c.
d. 37. q. 1. ar. 2. ad. 8. c. d. 27. ar. 1. q. 1. q. 3. in corpore itaq^{ue} ex omnib^{us} ultro
citro q^{uod} salutaris duo sunt que pro competis haberi possunt. p^{ri}mo q^{uod} matrimoni-
um quantum ad suam essentiam nihil aliud est q^{uod} uinculum sive mutu-
um et inuicem. l. perpetua obligatio uiri certi ad certam foemina^m ad procreatio-
nem liberor^{um} sive ad us^{um} g^{er}nis ita ut procreatio nem^{is} et p^{ro} hor^{um} et familiae in
statuto nem^{is} est q^{uod} hoc uinculum licet deus quidem sine scilicet nullo
consensu uiri aut foeminae inter se constituere possit et tamen neuterq^{ue}
licet diuina non contrahit nisi consensu ipsor^{um} consensu.

Contra predicta argumenta. nam in contractu sponsalium est mutua
obligatio ad usum matrimoniale et tamen non est matrimonium. q^{uod} no-
tata obligatio matrimonii consistit in mutua obligatione. sed exigit aliq^{uod}
ut aliq^{uod} contractus et consensus. R. p. nos q^{uod} in contractu sponsalium sit
mutua obligatio saltem in^{te} ad usum matrimonii non potest esse obli-
gatio ad eam illicitam sola autem obligatione sponsalium stante non est
licitus usus matrimonii immo esset for^{is} in^{te} cum exigit consensus de
presenti est autem sponsalibus obligatio ad contra^hendum matrimoniu^m
in matrimonio. autem est obligatio in^{te} ad usum generationis est autem actu-
alis traditio corporis unde nascit^{ur} talis obligatio et ita intelligenda est q^{uod}
ratio matrimonii intelligit^{ur} a quo quicq^{ue} fiat. in^{te}. n. refert^{ur} an fiat ab ipso
qui tradunt. l. a superior^{um}. 2. d. q^{uod} per obligationem in^{te} non solum in^{te}
sed uerum d^{omi} non. n. ita uxor debet uiro corpus. l. usum corporis sicut
qui pecuniam ex aliqua stipulatione det que quidem debitoris et
creditoris est quamuis debita sit. sed corpus uxoris non est uxoris sed d^{omi}.
et contrarium. ut. pau. dicit^{ur} unde et matrimonium non solum est
mutua obligatio sed translatio corporis ad usum generationis.

Unde ex hoc loco dicit^{ur} locus disputationis in^{te} si. n. ita est ut dicit^{ur}
in matrimonio non sit aut contractus aliquis aut consensus conjugum
sed satis est mutua obligatio ad usum matrimoniale cum actuali tra-
ditione corporis et hoc q^{uod} sum deus uir^{um} et^{er} non solum potest face-
re non spectata eius uis auctoritate sed et aliquando fecit an potest
atem istam relinquere ecclesie. l. a publice an ecclesia. l. imperator possit
constituere matrimonium. sicut consensu. ut. s. possit ex causa foemina^m
in uxorem dare. aut utroq^{ue} aut certe altero uiuente. et uidet^{ur} q^{uod} sic quia in
omnib^{us} aliis negotiis omnia q^{uod} quod conuenit alicui ex pacto. l. a^u conse-
su potest conuenire ex ordinatione legis 2. am. n. in re publica seculari
quam in ecclesia inuenit^{ur} potestas transferendi ex legitimi^s causis leg^{is} d^{omi}.
rei ab uno in alterum d^{omi} priore domino inuito cur hanc potesta-
tem inueniat.

tem muna hac re coramq; ut non possit ecclesia et quia quinq; causa dare uero
475 409
sus et potestatem in corpore foemine aures p[er] siquid p[er] ~~corpus~~ corpus domum
agrum equum pecuniam unius legitimam aut criminis aut stipulationis
aut alicuius conditionis causa transferentur uero cum priorem et reclamante
eum ecclesia non potest ex probabili et iusta causa facere de corpore subdito
p[er] possit q[ui] ecclesia constituere ut post sponsalia et copulam esset matrimonium
confirmat[ur] si hoc non possit ecclesia esset p[er] uinculum illud inter uxores atos. sed
maius uinculum est recte aliquem in seuit utem sed famez fame potestati
et non negamus illam immo et parentes liberos in seuit utem dare, sub falsq; a
quarido fuit. cum hanc potestatem in manu s. hominis tradendi tam
obstante negamus. p[er] te. aris. in politis. dicit q[ui] homo plus est reipublice quam sui
suis ergo reipublica habet maius dominium super istum quam ipse met. sed
potest se obligare. q[ui] si magis et reipublica persona istius ad istos usq; s. matrimonij. u
det q[ui] possit ut illo et in uero et si possit illum exponere morti. p[er] salutem totu
ciuitatis q[ui] si maxime obiam cat hinc disputationi per hoc q[ui] non dico sus sit sus
uoribus inter hominum et in corpore. aut in persona eor[um]. non tamen satis ui
det responderi necessario. n. unum exploratum habeat. nonne fidele s. hanc
testatem in superioribus. cum tamen in potestatem uitae et mortis non negamus
q[ui] maius uidet[ur] quam colendi uxorem uero preterea ecclesia uidet hoc iam
fuisse. quia habet. in cap. si conditionem. de conditione apposi. si quis contrahat cu
conditione re impossibili. l. turpi habet pro matrimonio. cum modo. illa conditio
non sit contra substantiam matrimonij ut contractio sine fecerit deum. l. si petra
occideris. tunc est uerum matrimonium et tamen est sine consensu. q[ui] et. c. nec
sufficit dicere q[ui] illud matrimonium est presuntum. quia nulla presuntio ui
det inter eum qui appo fuit impossibilem conditionem. uem et certe fortius ecclesia
potest facere ecclesia aliquem monachum professum et inuictum et famam h. c.
maius uinculum eundem in matrimonium. q[ui] et poterit facere ex non marito
matritum maior probat. ex c. i. de regularibus. lib. 6. ubi defectu ut si quis per se
tauerit in monasterio scienter de uoluntate habeat p[ro]fesso et sine consensu et est.
uerus monachus et si non sit nec p[ro]fessio presumpta sed uera et est obligatus in foro
interiori. et certe oporteret ostendere hanc exceptionem. unde s. habeat q[ui] om
nia alia que fieri possunt. per contractum uoluntariu[m] possunt fieri auctoritate
superioris et hoc solum non potest. uem si hoc negat ecclesia p[er] in manum
libertatem quam deus uoluit esse in matrimonio contrahendo. q[ui] ecclesia cogit.
p[er] excommunicationem et alias penas sponsalia ad contrahendum matrimonium
p[er] adimit libertatem immo possit priuilegijs statuere penam mortis si quis non
duceret sponsam q[ui] hoc modo p[er] adimit libertatem quare negat q[ui] possit
proter[us] in uero matrimonium constituere. item si q[ui] potuit (interim est) i
hanc potestatem dare ecclesie. uidet[ur] saltem q[ui] in casu dederit pura fito ta ecc
sia periclitaret[ur] nisi filius regis duceret filiam regis turcor[um] ab xpianam et
uolentem et filius regis nullo modo uult q[ui] papa non poterit cum cogere. cog
te inquam q[ui] est obligatus t[ame]n. nisi a[nt]e duxisset illam item nullo casu. l. firmi
si potest ecclesia precipere ut ducat. ergo libertas non obstat quin possit ecclesia
constituere v. matrimonium quia illud. d[omi]no tollit libertatem cum non poss
et omnino euadere damnationem nisi ducat uem que adeo sunt ordinata
sunt ad Roma. i. et gene. i. uidet deus cuncta que fecerat et erant uade bo
na sed hoc

bona scilicet expediret multum Reipublice. ut tali potestas esset inferioribus cum
aliquando esset remedium ad constituendum pacem et tollenda bella peremptoria et
confirmat casu quo exiit. in homines et foemine tempore uoe. quare non possent
ut ad ducendum uxorem non res nec poterat cogere filios suos et filias ecclesie non
uideret intolerabilis error. si quis uellet defendere qd post sponsalia a possent ecclesia ma-
trimonium constituere obligare aliquem secula copula altero et inuito.

2. sed quia theologis non licet infra distributionibus sicut iuris consultis aliqua
in solenne et nouum. 3. maior auctoritate asserere. idcirco sicut conuenit opinio
tenere nulla auctoritate potest constitui matrimonium nisi contra christum conse-
su. probat extate confusio ne frustretur utroque sine matrimonio pro creatio-
ne phis. et educatio ecclesie esset non possent. inter multos et non multos se amantes cu-
commet luum matrimonio male fit magnam finem amotis. et propter hoc. b. pa-
ad ephe. 8. et quolibet. 3. comendat uirum ut diligat uxorem suam et eam se-
cit propter hanc relinquet homo patrem et matrem etc. quia. s. non possunt
matrimonalia officia impleri sine mutuo amore et amicitia concordia qui inter
eos quum uiri conueniunt esse male coalescere possent et procrea liber e quum
do honeste educari possent confugibus inter se male conuenientibus et delibetis de-
Xsa sententibus / 2. et si multo minus consequi possent nam o fia et mutua
obsequia nisi ex amore proficisci non possunt quia contingere aut uix aut
numq. possent si matrimonia inter multos constituerent. confirmat qd potest
ab humana omne uinculum quod potest constituere potest derimere. sed
ecclesia non potest derimere matrimonium q. nec constituere maior p. quam
omnibus aliis translationibus Reip. sic potest princeps rem transferre inuito dno
ita possent translationem inuito homine uerum priori domino restituere no
obstante quacumq. possessione et usure itaq. eandem potestatem habet ad
rescindendum contractum. sicut ad constituendum. sed non potest papa rescindere
matrimonium saltem partibus mutis. 1. post matrimonij usum. iusta illud quod
deus coniungit. homo non separat. ergo nulla est ratio ut ex aliqua causa ecclesia
possit matrimonium rescindere etiam demutis partibus. rescindere aut em et ip-
si partibus poscentibus nullo casu possent / 3. sic etiam tempore petri per uerba clep-
senti contracte ret cum maria et papa traderet mariam solum in matrimonium
tunc. l. nullum esset matrimonium. nulla esset uxor duorum patet ibi furti
causae sufficientes ad matrimonium constituendum. g. l. utraq. habet effectum
et sic illa erit uxor duorum. l. semutuo impediunt et nullum esset matrimonium
am. et tunc nunq. fieri possent. an aliquod sit uerum matrimonium. l. no
quia dubitari possent an papa uellet eam tradere alteri et si dicit qd null
solum contra et est 4. si hoc papa potest g. quilibet ep. in sua dno. s. nisi
forte multos quales expectant ad uiam ecclesiam ut det ex minato fia. ab
n. omnia que papa potest. uir et ep. in suo. epata posse mag. maliquibus
potest ab eoz in iure contrada est ut dispensatio uotorum et impedimentorum
matrimonij. S. ecclesia nunq. uisa est hanc potestatem nec in lege nature
neq. scriptura nec euangelica cum tenem non sit dubitandum quum ali-
quando expediret uhi hac potestate. g. signum est non esse talem potestatem
in ecclesia. 6. ecclesia cogit aliquem ad contra hanc aliquem matrimonium post
sponsalia et tamen nolentes non iungit tamquam coniuges et tamen moni-
bus aliis si quis nollet reddere debitum de facto cogit ad redendum non solum
debetis et penis. g. si ecclesia possent puelle dare maritum ipsa in uita debet
ret post sponsalia et et si uolet tace de re in manu uiri quod famam tu-
quam tentat ut facere.

2. ad argumenta que p. quid dicendum dicimus qd monibus aliis transla-
tionibus etum

latio m' b'g um ⁴⁷⁶ ¹⁰ salis non impedit' s'om' pp quem inuenta, et instituta sunt. m' p'po aut.
 cut uisum est) omnino tolet' finis matrimonio m' 2° die m'g q' malis tractat' latio m'
 forte post factum sequit' maris in coru' m' m'f. postea remedium adhiberi p'
 sunt. n. reuo cari m' p'rio tem aut meliorem statum matrimonium autem semel t'
 perfectum dirim' aut reuo cari non potest. et ideo non est. t'm. periculum f'icant
 ne consensu corp' ad quos spectat et tunc et timor impedit matrimonium et no
 alia. 3. et. v. potissima ratio quia m' m' b'g alij nego t'ij uolenti effect' sequit'.
 aliqua translatio fiat aucto' superioris. l. h'ouum uo' et pacto m'cosalem. n.
 usq' est domus q' aliquis sibi uendat aucto' legis et p'ceptio ne aut quous
 alio legitimo titulo. ac si habuisset m'p'one aut donatio ne d'm. et ideo est de
 pecunia et omib'g alijs. matrimonium autem m'cos usq' deus et natura co'
 tuerunt. qui nisi a uo luntarijs exigi nullo modo possunt. tui s'q' n. quisquat
 m' u'g' op'eam lib'ari dare potest aut pro creatos educare et constituere que
 reo' si maxime p'imeeps. l. celestia. l. alij possent possent uir uxorem aut. g.
 mulieri maritum dare omnino illa donatio m'ficare esset et m' illo b' effect'
 aut usq'. quare p'ors' nulla esset h'ij' potestab. sed aut em cedeo q'
 non solum corpora sed animas et corda habet m' f'ia potestate. et suo reutu
 moralis in quo quinq' officio uoluerit uolentes et uolentes strahere pot'
 et non m'no tem potestatem habet ad h'eng' end' m' uicem corpora u' u' u' u'
 confugantib' quam amicos mutua benedictio et amore. 4° die m'g
 q' m' tali necessitate qua tenet' quis uxorem ducere respectu quidem
 possit uxorem dare unde non excusat' filij lothi ideo q' d'cedentes foras tal'
 salis super esse foras m' g'ners humano m' g'esse sunt ad patrem suum non solum
 quia m'este. sed etiam quia non ad suam uirum accesserunt.

De secundo puncto primo
partis

Astat in quibus qualis sit iste consensus matrimonij neq' tamum est. m' d' d'.
 omnia que de consensu maritali a doct'orib' disputant tractare. sed solum unu
 locum elegi. de quo iuris consulti et h'ico. ambigunt. et contendunt et ad huc su
 p'ictice est. an. s. contract' p' b'ba de presenti etiam consensu temperata con
 ditione de futuro adueniente illa conditione matrimonium teneat uocatio
 priori consensu. ut accipio te m' uxorem si pater me' consenserit. l. si pater tuus
 obsecrit. et pono et q' contract' fiat cum intentione contrahendi matrimonium
 p' b'ba conditione et qui illustres et celebri docto. iuris pontifici defendunt
 asertoriam partem p'ors' asertantes firmari casu matrimonium adue
 niente conditione neq' q' esse nouo consensu aut contractu. panor. m. c. d.
 illis de conditio. appo. hostium m' f'ia quos et sequit' theologi nonnulli
 non u' nobiles inter quos uidet' esse potius palustris auctor alioqui qua
 tui fieri. pau. m. 4. d. 29. q. 2. s. ar. g. 8. cui' est. 3. argu' et contendunt
 hoc argu' confirmare. p' m' m' b'g alijs contractib' conditionalis adueniente
 conditio ne manet contract' absolut' nullo nouo contractu requisito ut si con
 traherem p' d' d' b' uo. libras argenti si pater me' salua aduenit de domo
 scriptu' de d' d' filiam. uendo agrum si pater obsecrit. conditio m' b'g possi
 ti' tenent illi contract' g' et m' fecerit m' matrimonio. 2° si hoc negat' matrimo
 nio p'oneat' alijs contractib' hoc esset non p' nisi ratio ne lib'at' s' m' u'
 lat' q' ratione matrimonij p' alijs argit' sed hoc ip' s' m' g' lib'at' t'm
 s' ut non possit quis contrahere cum uoluerit. g' si quis tunc uult q' h'ere pro
 crastina die et no' pro hodie. d' d' uol' q' lib'at' m' p' h'ere eum p' ill' d'
 b'at' non est sponsa luum g' est matrimonium. 3° est nota et ante cedens pro
 batur quia

non esset matrimonium. ut iam auctores contrarie sententie teneant. g. nec et simo
deserunt probat ista consequentia quia per ad sensum non solit nec re
citatur. vel uirtute est. ergo si contractus habet unum conficiendi matrimo
nium et non obstante dissensu efficiet matrimonium. quero dissensu non
uitet illum contractum. patet quia non obstante quo cumque dissensu com
pellat ad contrahendum uipatet ex illo. e. super alias contractus conditio
nalis. esset nullus fauoris si pro uoluntate alterius contrahentium reser
deret. preterea si tenet contrahere cum alio

ante ad uentum conditio nisi tenebit matrimonium ergo et ad uentum
conditio non tenebat illud quod sub conditio re contraxerat. cum p
probat consequentia quia sine dubio si quis habet potestatem contrahi
ti cum alia. habet potestatem non contrahendi cum ista //

Ad argumenta autem magis dico ad primam quod ex natura contractus
non habet quod ad uentum conditio re sit transactio rei. cum primus con
tractus solum uideat promissus. sed hoc dicitur legibus ut qui promi
ssit noluit uellet stet permissis. q. ut s. dicitur est) in matrimonio leges dis
ponere non possunt. uel potestatis absolute. q. malis negotiis tenet. q. ad
mente conditio re non aut in matrimonio per sumam illam libertatem
quam deus uoluit esse in matrimonio. ut si quicumque nondum habet
uxorem sit in eius libertate et potestate uel accipere. l. non accipere. quare cum
secundum ad hoc talis ante ad uentum conditio re non habet uxore
in eius potestate. et ut ducere aut non ducere. et per hoc p. ad. 2. ad 3. dicitur
q. tale pactum est sponsa huius promissum et pro tempore et conditio re. ad 4.
dico q. quam uentum habent intentionem non sponsatum sed matrimo
ni tamen in fauorem matrimonii hoc ualeat. et tenebit illa clausula si non
ualeat ut ago ualeat ut ualere potest ad dico q. si quis contrahat in eadem
dicitur non est matrimonium sed sponsalia nisi forte sit in tempore necessarium
ut in eadem sit sed quod super uentum conditio re perseueret consensus. q. si
habetur an sit matrimonium. ualeat q. si quia si in principio fuisse posita
conditio fuisse matrimonium. g. si tunc consensus utriusq. adest cum con
ditio re. q. q. et. et confirmat quia ut dictum est. consensus de presenti suffi
cit ad sub matrimonium. g. si tunc adest consensus et uentum matrimonium
et sed his non obstantibus dico q. et si consensus qui ab initio fuit in eodem perse
ueret non erit matrimonium. et probat ab initio non fuit matrimonium
opportet. g. ut de integro ponant omnia sufficientia. sed ille consensus qui ab ini
tio fuit non fuit sufficiens ad matrimonium cum non esset purus sed u. a
ditio natus. g. nec tunc sufficit. item consensus non sufficit nisi exprimat
solum consensus ille non exprimit per ad uentum conditio re non. g.
efficit matrimonium. item ille consensus ut habet in. d. cap. super eo. non
pro consensu de presenti, sed de futuro habet. g. non sufficit ad matrimo
nium preterea per id quod non est in potestate alicuius. non ualeat confi
ci matrimonium. sed conditio illa non est in potestate contrahentis
g. non potest facere matrimonium.

Ad argumenta in contra. ad. R. L. nego consequentiam. ad 2. dico q. si
tunc sit consensus et tunc ponit conditio re uera esset matrimo. salt
em si consensus exprimat. sed si solum in eodem consensus quia approbo qui
dem primum pac

quidem primum pactum et placet mihi. sed mihi de nouo uolo facere
non est matrimonium. supra dictis patet quia dicendum ad casus contin-
gentes. cum quis minor. s. etate. sicut per se de presenti et consensu et de pre-
senti etiam intentione et contrahendi matrimonium. an cum perueniat ad
etatem legitimam et prius non renouabit consensum. immo placet ei semper
primus gētus anteneat matrimonium. item si quis contraxit cum consor-
tium ea conditione. si papa dispensauerit et dispensat. et si acceptam ha-
bet et oratam dispensationem. ad oia hęc sicut si nullum est matrimo-
nium

et sed restat scrupulus non contentemendy. si deceptus quis contrahat et teneat ma-
trimonium. an si. l. eo casu. l. alio. Tit. credens matris et sententia iuris con-
sultoy. crederet se uere hęcisse. et hoc errore adhibito effectu maritalem
contraheret et conus meet cum hęc mochi muliere. sibi desponsata quom-
aluis non esset dultury. an matrimonium esset ualidum et disputari ante
mutaq. partem probabilem posset. nam primum uidet q. matrimonium
teneat. non a iura ut docto. alium errorem tradunt in peccati matrimo-
nium. s. errorem persony. sed in casu. p. p. non interuenit error persony sed
satis. s. sibi imputet. si se crediderit. nichil te uicis sapientibz quera admodum
si crederet esset uirginem q. passa fuit uirum. l. diuitem que paup. erat q.
autem a dicitur potest. nam prois non uideat. te uelle aliquid de mitego. hoc
est quicumq. ager noui agere sed talum habere quod putat iam
actum esse. s. g. reuera matrimonium autem nullum fuerat. neq. nunc
quidem erit q. tamem malum locum prolixius differendum referuo. sed
in permissa potius mihi placet ut dicamz tales matrimonium nullum esse
non solum p. p. argumētum iam factum (quod tamen non infirmum est)
sed quia inum. s. sicut ea que sunt de necessitate gētus uiciat contractum
tatis autem. s. in casu contraxisse. cum iste credat iam non esse sui iuris
sed actum remagere et ueri esse maritum atq. adeo merito referendū contra-
cty tamq. ex errore procedens. facit ad hoc. quod docto. notant. m. c. i. de
regula. lib. 8. quod si quis ante actum libertatis alius pubertatis facit uolunt
religionis non obliuiscat maior facty et firmitate uerit et errore. q. s. et ad hoc
uolunt tenere. p. d. o. s. q. non est matrimonium quia ille habet errorem
essentialia et fundamētum matrimonii. s. circa consensum qui de sub. est.
matrimonii et nihil est tam q. consensu q. erro. t. ex. m. s. si per errorem. ff. de
iuris. omnium iudicium. / 2^a pars relectio nis. //

Et in secunda parte tractandum est de iure. matrimonii. et querat. i. an sit
an sicut celestia aliqua persony sua auctoritate reddat illegitimas ad contro-
uentionem principis possit hoc ideo facere. utrum. s. p. m. c. i. s. secularis posse
mi perimentum porces matrimonio. h. est amperore legitime possent. age
si uide reddi illegitime. ita ut si contrahant factum non teneant. et uide q.
sic sicut enim s. matrimonium esse sicut in naturalibz ita in moralibz et civilibz
ratio rei fundanda est ex fine potestas autem regia. l. et uicis constituta est
p. p. bonam reipublice quicumq. ille sit siue pacifex s. i. comitay fuit et
sunt hęc omne bonum quatenus humanum est. o. quia quia necessarium
est. l. conuenit ad eadem finem omnino uidet cadere sub potestate regia. l. ei
uicis. s. bona pars comitay. siue civilis boni constat ex matrimonio. o. potest
p. m. c. i. s. leges cogere de re ubi matrimonii commoda reipublice ostentia
uicet et irritet item uidet q. simi matrimonii ordinat infirmam legib.
latoris. s. in bonum commune. g. d. s. 2^a arguit omnes rationes que a
docto. ponunt ut celestia aliqua gradus consensu unitatis aut asinitatis
arceatur.

478
arceat' ammatrimonio procedunt naturaliter contra prudentiam politam.
¶ cum potentia politica sit regula principii et ueritatis in re publica. ut aris-
toteles in ethicis. sequitur quod hoc et spectat et ad summa nam et ueritatem potestatem
ante ecclesiam patet. nam altera ratio solet assignari periculo cognationis in eadem
domo habitantium. ne scilicet licentia matrimonio in permitat inter se coniungendi daret
ocasio. incestus. stupri. altera et ratio est eadem in hunc modum. nec recessus in
tra unum eorumque lateres et parietes coet ceant' sed utraque res spectat certe ad iuri-
les leges que prohibere habent stupra. sicut et ad uicicia et est in re publica. amicitias
inter uicines conflare. et propagare. et tota res non uideat' excedere iurisdictionem potestatis
aliam. 3. matrimonium. est contractus civilis. i. fundat' in iure. civili. sed princeps
habet potestatem super omnes tales contractus. et potest ferre leges de matrimonio
contrahendis. et confirmat' quia multe leges late sunt ubi aliqua matrimonia
prohibent'. ut. ff. de ritu. nuptiarum. l. sorores. s. si quis. et. l. senper. s. qui senatoribus
et. l. palam. s. si senatoribus. et. m. l. qui. et. et. m. l. non est. et. l. si. dicit' quod quodam est cri-
men incestus in hunc modum. quo dam solum contractus civilis. et idem. l. si adu-
terum cum incestu. s. i. ff. ad. l. fultam. de adulterio. nec ualeat dicere quod matrimo-
nium est sacrum et ideo existimat' aequa quaque potestate non spirituali. p. quia
redderet difficultas de matrimonio ante quod esset sacramentum. proprie sed solum in
tuo. 2. quia non obstat quod sit sacramentum quia priuati homines leges et condi-
tiones proponunt matrimonio sine quibus non est sacramentum. et ut si papa
non habet potestatem in matrimonio nisi in quantum est contractus quidam. et per
hoc quod est sacramentum non eximit' potestate seculari. sicut si emptio esset sa-
cramentum. nec uis ualeat dicere quod matrimonium est quodammodo consecra-
tio. ut emptio. donatio. et alij similes. et iterum si omnino est. et errorium dicitur
quod princeps non habet potestatem in foro conscientie. cum potestas civilis sit
et adeo sicut spiritualis. accedente a potestate ad totam. et omnipotestas actio deo
est et qui potestati resistit dei ordinationi resistit. et nec ex parte matrimo-
nium a deo. et potestate civili. neque iterum sufficit dicere quod matrimonium est
pactum naturaliter. hoc est quod est de lege nature et alia pacta sunt civilia
in exordinatione legum civilium et ideo non subicit' legibus civilibus.
hoc inquam non sufficit. nam et alia pacta. donationes. et promissiones et
reliquis stipulationes tenet' et sunt uera pacta. et alia quibus eorumque legibus
civilibus. si ne deum debent dicitur quod ad leges civiles spectat solum pre-
miare bona. et punire delicta. ut punit adulterium furtum et. c. non ta-
men aliquid quod in natura licitum est prohibere atque sinatura-
licet. ex ergo oratione consuetudinem mixtam dicitur. non expectat ad le-
gem civilem hoc prohibere. sed sinatura illicitum sit. sororem ducere
spectaret ad legem hoc promittit non inquam hoc sufficientes satisfecit
patet. falsum enim est. dicitur leges civiles non esse aliquid natura licitum
ut. n. aris. dicit leges ferunt' deique prius quam actiant' nihil in te-
re. si aliter fiant. postea uero refert' et sine dubio potest lex non solum peccata
pugnare sed etiam aliqua constituit' in genere uitij aut uirtutis po-
tente si quidem lex prohibere sumptus aliquos illicitos. ludos aut in ius-
tias et multa id genus que in re publica esse possent alij potestas civilis
esset insufficientis. sibi deservens. si non posset leges condere in re publica
conuenientes et de rebus nulla alia lege constituit'.

¶ in re publica est id non ut spectare ad deos et principatus. legis actores.
esset etiam turbatio et confusio rebus si eadem re diuisa in se hunc
modo hunc

in solidum constituerent iudicium ad eisdem subditos et tamen in proposito
suo contingeret princeps secularis et pontifex potestatem haberet de
matrimonio constituendo. posset. n. aliquid. q. ab uno constitui legibus alte
rius atque populo teneri merito. cum maxime parandum est. item ali
quis gradus prohibet lege civili qui tamen non prohibet lege canonica
inter quos matrimonia recipiunt ab ecclesia item est causa spiritualis
sed potestas civilis non agit causas spirituales. o. ad hanc questionem
R. i. non est ubi dubitandum quum princeps secularis ex genere et na.
sue potestatis habet vim et iuris dictionem super matrimonium. et ad pro
hibendum connubium inter cognatos aut affines et posset leges ferre et
impe. ponere sicut ecclesia. nec videtur cur moyses legislator easdem leges
propria auctoritate circa matrimonium ferre non potuerit quas au
thoritate divina tollit. et si ponamus q. auctoritatem nullo modo esse
spiritualem. si fuit princeps populi israel nescio quare si legem naturalem
prohibitam non esset matrimonium non habere uxorem. cur princeps si
legis fecerit non posset irritans omnino si quid secum factum esset.
nemo puto ante legem. nullam fuisse proprietatem aut iuris dictionem
spiritualem. qualis est nunc ecclesia. et tamen cur princeps facere
non posset leges de matrimoniis contra hereticos. confirmat in lege natu
re videtur fuisse leges de matrimoniis. de suscitando semine femina. mi
mo multo convenientia posita in leui. sunt de pure naturali. ubi nulla
erat potestas spiritualis. 2. dicitur si non obstante ecclesia potest prohibe
re potestatem civilem ab hac iuris dictione. hoc est princeps temporalis
accipi potest et cohiberi per potestatem spiritualem. puta per summi ponti
ficem ab hac iuris dictione

probat quia (ut in presertim proceris haberi uolo) temporalis respe.
est quodammodo subiecta ~~matrimonia~~ spirituali potestate. ut. n. aris.
ait si similitudinis aut facultatis inferior sit et ordinata in finem alte
rius facultatis. et ars subiecta erit arti. et artifex artificei. et faber et
nauta subiecta erit ~~arti~~ militari facultati. et et fauet artifex imperato
ri. cum. o. hanc una per et civilis honestas et conuictus ordinem utri.
spiritualem pot. et felicitatem et perfectam bonam hominis inquamtu
hoc est conueniens est ut civilis facultas et potestas certo modo sit de
pendens et subiecta spirituali potestati. ergo non solum in partibus ambi
oz sed etiam in alijs partibus et ciuilibus conuenientibus non est dubium
quum expectet ad spiritualem potestatem. inis quoniam unda sunt rebus
spiritualibus. et terminos prescribere et limites quatenus et quo usq.
civilis potestas sit moribus. et ordinariis subiecta spirituali potesta
ti. nemo minus magis quam principis puto esse. uelut ecclesie. l. pontifi
cum. habere iudicariam potestatem. adeo que atq. ipsos pontifices
q. nisi in casibus spiritualis potestas impediri non potest. 3. dicitur ex iustis
causis posse ecclesiam potestati temporali tollere conditionem aut
iuris dictionem aliquorum. de quibus aliquam parte suo decreuerit et
statuere posset. quia. s. fuerit. spectat ad potestatem civilem puta
quia non satis conueniens et conuenienter ad finem spiritualem per
solam potestatem ~~spiritualem~~ secularem administrare posset. ex
plum est in proposito. nam cum partem matrimonium pendente
iure diuino

forte mierz

ex iure diuino et quia ad matrimonium exigat et quid inter qua personarum
transigi matrimonium possit et inter quos plures que alia ad huc con-
tractum spectant. solo iure diuino determinari et intelligi possunt
non possunt conueneri leges de matrimonio fieri ab eo qui ius diuinum
habet cuius est ius diuinum non habet cuius est princeps secularis. nec n. si
mona solum cunctatione satisfacere multa que circa conubia o-
currunt circa que inter hoc est unum q personarum ad matrimonium legit-
me sunt. quare multis causis totum negotium de matrimonio faciendis
et sumendis spirituali potestati reseruatam est. et si matrimonium non
esset sacra mentum. sicut et puto epm. in sua diocesi. posse et matrimonium
peccata ponere omnia que potest papa. nisi illa causa pontifici rese-
uata esset. sicut et alia multa. C. d. tho. in 4. dist. 29. q. 2. ca. 2. in corpo-
re dicit matrimonium quantum ad utilitatem que ex matrimonio conse-
quitur. que est amicitia et mutuum obsequium. habet institutionem ab g-
civili. et dist. 3. 4. q. 2. ca. 2. ad 4. dicit ~~prohibet~~ illegitimam ad matritu-
rium dicitur ex eo q sunt contra legem. quia matrimonium constituitur
matrimonium autem in quantum est nature officium. statuitur lege natu-
re. in quantum est sacra mentum statuitur iure diuino. in quantum
est officium communitatis statuitur lege civili. et adeo ex quibuslibet
quoniam potest aliqua persona fieri illegitima. ad matrimonium. tamet si
4. ca. 4. ad 2. dicit q matrimonium non est tm sacrum. sed et in officio
ideo magis sub sacra ordinationi ministrorum ecclesie q baptismo qui est tm tantum
quia sic contractus a spiritualibus legibus ecclesie q baptismo qui est sacra mentum ta-
tum et officia humana determinat legibus humanis ita contractus et officia spiritualia
legibus ecclesie. Patet. in quarto. dist. 26. q. 3. ca. 3. coru. 2. tenet que cumq ordinatione
legis humane non habet effectum non solum si est contra. diuinum. canonem
immo et si non sit iure canonico approbata. quia causa matrimonii est spiritualis
et ecclesiastica. laicis et hereticis ecclesiasticis ordinandis non est tributa facultas a q-
bus sed quia in talibus constitutum fuerit non est alicuius firmitatis nisi ab ecclesia fu-
rit approbatum. C. de constitutionibus. sancte marie. hie. patet. et d. tho. in 4. dist.
42. q. 2. ca. 4. expresse dicit q prohibitio legis humane non sufficit ad imped-
mentum matrimonii nisi interuenit auctoritas ecclesie que ideo et intelligat.

2. pars. 2. conclusio. an omnes gradus prohibiti in iuribus sint contra ius diuinum
et omnes iure diuino illegitimi.

Postea secundam partem huius partis est descendendum. in causam et argumenta
principium angelorum huius causae hie summa est et licet licetina militissima foem-
na regum hispanie filia iudith primo genito filio. entia angelorum regi sere missimo. qui
post multos annos. ~~curans~~ con matrimonio liberari. causat illud consanguinum esse pro-
hibitum iure naturali et diuino atq adeo neq sumum pontifice posse desponsari
ut sibi nuberet uxor factis sui mortui ad matrimonium iterum esse et. fuisse.

istius occasionis querit an omnes gradus q leu. 3. et 20. prohibent sint prohibiti
iure naturali per se solutione potestate fundamentum et hoc galiqui
gradus sint prohibiti iure diuino ad contra standum non sufficienter probat
q sitale matrimonium aliquis tentare facere non creat. probat ma qui
non sufficit q matrimonium sit inter dicta iure quocumq ad hoc ut non
teneat patet quia iure diuino prohibita est stipulatio. et collo ratio firmiora
que tamum si sunt dant uerum ius sup beneficium et c. Beneficiorum multitudo
multitudo.

multitudo pro hibita esse quantum iure diuino qui aut em
pura beneficia habet. legitimam etiam habent. et pro hibitum est iure
diuino post sponsalia ducere secundam et si fiat matrimonium tenet
et dicat. sic. ante omnia pignoro multum ^{inter} est pactum aliquod aut factum
esse pro hibitum iure et esse iustum aut nullum. n. sunt iure tam firma
no q. diuino pro hibita. quatenus facta tenet. exempli sunt ista in expo
ut uocare minimum non sit opus nam in factum est pro hibitum esse
pro hibitum iure diuino et tamen donatio pro hibita tenet et illam ue
cum ius acquirit. contractus simoniae sui collatio simonica prohibita
est iure diuino. et tamen quatenus ad ius diuinum spectat facta tenet
et tali collatione recipiens clericum beneficiatum aut sacerdotem
ueterem tutum habet percipit q. iure fructus bonorum et ut proprius ad
documentum quod tractamus accedamus post sponsalia cum una. mat
rimonia cum secunda contractum prohibitum est lege diuina et tri
tarati tenet matrimonium fiat. et minus factum ubi iure lege clericali
ca est impedire. matrimonium contra hendum non tamen diuini iuris
Et iam peccat qui contra legem. in facto matrimoniali. in tal omni
matrimonium factum tenet. ex quo infero. q. ex hoc. quod quicquid per
iure diuino prohibent contractum non sufficienter probatur. q. su
contra hant matrimonium sit nullum aut irritum. probat et patet.
quia ut ostensum est non fuit pactum esse prohibitum ut sit irritum
et nullum. non. q. ad probandum quod aliquod matrimonium sit irritum
satis est probare q. personae sunt prohibite de iure diuino. et confirmari
nam sub eis dem. q. his quibus persona confusa. consanguinitate au
affinitate magis prohibent. nisi alii personae inter quas matrimonium
constare poterat. ut ex o. de. 34. prohibent filii israel accipere ux
rem mulierem ex capitibus alienigenis. sub certis ceremonis. et solem.
S. tho. tamen. de. 34. dixit q. intelligit de aliis gentibus. l. cum uoluerit
conuertere ad ritum iudeorum. et de sole m. de lege. 3. reorum. u. q. habu
uores. moabitidas et moabitidas. et cas. de gentibus super quibus dicit
dominus ad israel non moriemini ad eas. neq. de illis ingredietur ad uos
et tamen uocant uere uxores sic. n. scriptura appellat eas. et nec mirum
legit de filiis israel q. duxerunt uxores aegyptias. amonitidas et mo
abitidas. idcirco habet ex eadem. 3. c. 7. et o. minus expresse dicit. cap. 7. q.
solum cauerunt matres alienigenas sibi in matrimonio. quid. 7.
S. tho. qui. de. 39. uult dicit. q. non sint etiam matrimonium
tamen uidetur esse asserendum omnes illas pro seorsim et concludimus
habendas. et non pro legitimis uxoribus. non. q. obstat preceptum et
quo minus etiam ex prohibitis mulieribus accipere uxorem quis poss
ex quibus uidet. q. solo q. ex hoc q. aliqua personae prohibent an
matrimonio. in iudicio non sufficienter probat q. inter eas non possit esse
ueterem matrimonium etiam durante lege. et ut exemplo rem
aptum fieri. si iudicio fuisset prohibitum. neque ueterem
continentis uouisset ueterem accipere. nisi talis contra mandatum
dum cum re uera non fuisset ueterem matrimonium profecto non est dicit
dum cum re uera non fuisset iure diuino prohibita et tamen ne
mo habetur

474 480

nemo habens negavit. nisi peccet huiusmodi mulierem uenire posse nec suscipi
num efficacius mulieri testam. esse poterat. quia lege euangelica est. non g. satis esse
uidet. ut ne ueniret inter aliquas personas matrimonio inuicem committi posse. quod illa
personae iure diuino prohibite sunt. /

2. dicitur quod et hoc quod in dicitur aliquis personae sunt prohibite non trahit ad ar
gumentum quod illae personae sunt prohibite. tempore legis nouae. scilicet euangelicae iure di
uino probat quod totum uetus testamentum abrogatum est. multa. n. sunt
in ueteri testamento precepta diuina. que tempore euangelici euacata sunt qua
lia sunt cetum multa omnia precepta item et iusticia sua. quod satis constat non solum
ex uerbo domini. nec uerba. (confirmatum est) sed et ex sententia et consilio apostolorum. ad he
br. ubi recitata haec sunt iudeorum. quid crediderant dicentium. quod oportet circumcidi e
precipue quod seruare legem moysi. tandem uentum est illud decretum. scilicet uisum
spiritui sancto et nobis. nihil ultra imponere uobis oneris. quod haec uerba et. et beatus
paulus. ad romanos. Lex in homine dormiat quanto tempore uiuit. itaque uos ser
uati estis a lege per corpus. xii. exponit per similitudinem mulieris que sub
uero est que mortuo uiro soluta est a lege uiri. sed ad galathas. 4. hoc idem co
trahit per similitudinem pueri qui est sub paedagogus usque ad definitum tempus a patre
et uisus exponit per illud habacucum duos filios habuit unum ex ancilla alterum
de libera. et dicitur est ei. ecce ancillam et filium. et subdit itaque non sumus ancil
li filii sed liberi. per ancillam utrumque intelligens uetus testamentum per liberam
nouum. et ad hebr. 7. reprobatio fit perioris mali per inferioritatem eius et inutil
tatem. et in 8. cap. m. dicit illud ieremi. 31. ecce dies adueniunt dicit dominus et con
firmabo super domum israhel et super domum iuda. tunc. tunc. moram non faciat t
x. quod feci patribus uestris et subdit. nouum antiquabit prius. quod autem anti
quum est senescit propter interitum est. et hoc g. quod leuit. 17. cauet. ubi excent. an
timonia et excent. certe personae nullum trahit argumentum.

Et si obicitur quod precepta moralia ueteri testamento non cessauerunt. cum
g. apostolus non faciat distinctionem inter precepta uidet. g. quod et ista precepta
cessauerunt. ad hoc. R. quod argumentum omnino concludit. quod omnia que
potuerunt cessare cessauerunt. unde precepta moralia nullum uigorem habent
ex lege itaque ex eo loco non minus argumentum trahit ad probandum non lice
re tunc non matrimonio integre illis prohibitos. quam si quis uellet dice
re. et ex eadem lege probare abstinendum esse a carnibus suis. licet diebus a
fermetato. nec solum non abducit ex eo. cap. sufficiens argumentum. sed aere
et est asserere idem quod prohiberi lege euangelica matrimonio conseru
uorum quia sic prohibetur in uerbo. cum sit hereticum dicere. lex moysi saecula
currat similiter cum lege euangelica. ut in c. maiores de bac. et de festum
habet et oppo. fuit error et auerion.

3. dicitur dubitum hoc. scilicet quod personae sunt prohibite matrimonio iure di
uino terminari non potest nisi ratione naturali h. est ex morali philoso
phica. est per se lumine naturali cogit. probat nihil conosci nisi ratione. na
turali. l. reuelatione diuina. h. d. de hoc aut nihil aut certe non ad eos multa
est scriptura tradidit. ex quo tradidit argumentum possit. in nouo. n. l. esta
mento trahit quo modo non trahit. mulieri autem non satis proprii tempo
re sufficit ad expediendum g. quia super hac re certum fit. testat. g. ut re
ferendum sit iudicium rationis naturalis et confirmat quia receptissimum
est apud omnes theologos. et necesse est ita tereri ex omnibus preceptis legis ue
teris sola moralia integra restitisse in noua lege cum autem dem omnino sint
moralia pra

moralia precepta eorum sententia que naturalia sunt .i. iuris naturalis
ca dem omnino q. an preceptum de ux. deprecatis mali morij nunc teneat ac si
quodam in illud preceptum sit iuris naturalis quid autem sit de iure na
turali nisi naturali ratione cogitari potest quare omnia tota esse huma
ni rationibus et naturalibus transgredenda est et confirmat quia lex evangelica
tamem multis ante iustissimis causis tamen .l. ob hanc de libertate a X et
apostolis uocat ipsorum iure naturali post euangelium ipiam tenentur
quare si iure naturali matrimonium aliquod donatum non sit omnino nihil
est q. talis matrimonium illegitimum inter christianos sit. prout n. nullum esse
preter precepta iuris naturalis. preceptum neq. aliud non est in noua leg
lede autem acty auctoritatem nullam fecit. hanc g. naturali stare deb
my nec co. tñ disputatio aut examinatio dicit inferior ipsa .n. ratio na
turalis non est humanam inuentum. cum naturale lumine ab ipso deo.
naturę conditore donatum sit illud .n. est lumen uulty dñi. q. si genatum
est supnos propheta dicente psal. 4. atq. adeo. et paul. ad roma. 2. co q. na
turali ratione cogant reuelationem reuelationem diuinam accepit deus.
.n. ubi reuelat et q. quare non multo incertior est deusio si ex naturalibus
rationibus procedat q. si ex sacris literis argumetur utatem his permisis po
no con. elusionem talem.

et non omnes gradus prohibiti in leuius. sunt iure naturali prohibiti probat
nam ut a principio ante rebam ratio et necessitas immorales et prohi. mom
by agendis sumenda est ea sine sed uterq. finis matrimonij salus prohi. mo
cum constabit et si non omnes illę personę accedant elimitent. eo. quantum
ex iure naturali uidet non omnes illę personę sunt idoneę ad matrimo
um inter se coniungendum. probat minor exem. in .l. ne quis ducat amitam. l. m
tertiam etiam. certe non uellet q. officiat aut obstat ad finem matrimonij. siue ad
procreandem proli. siue ad maritalia officia et obsequia. et ut apertius inteli
gat secundum totum quod in leuius positum est postquam ut dictum est ex il
loco non potest trahi argumentum contra naturam. concussione ne plus obligo
illius preceptum quasi numq. latum esset et apertius sola ratione cert eron in uel
mit probabili ratio q. amitam ac omnibus nepth. accedat et confirmat aliquas p. h
qui tamem multa de concubiis scriberunt. putant illicitum matrimonium inter
huys m. necessitudine. non ergo hoc ueram esse prohibendum iure naturali nam
certe alicui in mentem uenisset hoc ius naturale esset. confirmat ulterius si
huysmodi .n. matrimonia ut ex historicis co. est. passim celebrant inter gentes
siue qua cumq. reprehensione. etiam in. ap. apostoly ad roma. dicit. gentes que le
ges non nouerunt naturaliter que legis sunt faciunt hoc. hoc est. q. legitat
re consentanea sunt. g. omnino non uident ea concubia lege naturę dan
nata

et 2. principia litera arguit nam aliquę personę aliqualiter confundit
aut illę que prohibentur in lege. eadem g. here permitunt et tamen stando in
ge naturali eadem ratio uidet de utrisq. g. necesse que prohibentur in leg
omnes sunt de lege naturali ante cedens. patet nam prohibere in leg. re
eadem m. uel dubat duobus fratribus et tamen non prohibet. ne deo uel
ducat duas uxores sorores cum tamen uidet prohi. eadem ratio de ut
q. cum sit eadem affectus et confusio g. si inter alteros matrimonium
licitum est lege naturali non uidet quare inter alteros sit prohibitum

et 3. argou. ante legem scriptam inueniunt aliqua matrimonia et inter facta
confecta. q. tamen in lege prohibentur ut concubina accedat sacramenta scripta
tam uolenti. g. non omnia q. lego prohibentur sunt prohibita lege naturę
p. quia ea que sunt naturali lege prohibita tunc licet ante legem q.
post legem et in leg.

contra hanc tñ conclusionem. a. p. p. aliquę personę prohibita inuicem sunt de
 iure nature prohibite et non uidet maior ratio de aliquib; q̄ de aliis. g. omnes se
 prohibite lege. l. iure nature assumptum. Ad matrem et matrem cum filiis suis. q̄
 contra legem nature t. ex eo mani festum quodcumq; sit aliquatio tam barba
 aut inanis quoniam huiusmodi connubia horrent. immo et perę et brutia tales con
 cubitus abhorrent. ut aris. m. lib. de animabus ponit. item de uxore patris de qu
 apostoly e. ad corinthios. s. dicit. audit' inter uos fornicatio qualis nec inter gentes
 ita ut uxorem patris quid ducat. unde uidet' q̄ sit contra legem nature matrimo
 um inter patrem. materteram. noueram et confirmat' somnia connubia licit a
 sunt ubi finis matrimonij saluus esse potest. sequit' nulla p̄teris esse legitima p
 test. n. esse procreatio et educatio prolis et mutua obsequia et officia inter quascunq;
 personas alioqui non steriles ugo cum omnia sint legitima matrimonia non su
 ficit q̄ sint conuenientia ad fines matrimonij. 2. illud preceptum leui. non est ee
 rimonale (ut manifestum est) nec et uidet' fuchitiale. cum fuchitiale sint que iusti
 tia componit inter homines quo illud preceptum non uidet' spectare g. uidet' q̄ sit
 preceptum morale de consequenti de iure naturali.

13. arguit' illa que prohibent' nullo precepto erant et ante apud gentes illicita
 g. sunt de iure naturali. g. est nota. cum gentes alia lege non tene ant' ante cedens
 probat' nam post illud preceptum ubi prohibent' illę personę nullo cap. eodem sub
 di. nec poluamini in omnib; his quib; contaminatę sunt omnes gentes. quas ego citica
 ante conspectum uestrum et quib; polluta est terra. cui ego scelerata uisitato ut uomo
 habitatorę suos cequib; certe uidet' q̄ illa eadem que nullo loco prohibent' esse
 illicita et seclerata et confirmat' quia ex dem; his prohibent' omnes necessitudines et
 gradus quia certur et inter dicunt' am matrimonio. nullo cap. semper. n. dicit' re
 uellare turpitudinem q̄ uidet' quodam naturali in honestum p̄ se ferre et
 eodem nomine appellat' seclera et abominaciones et exercitaciones. g. si aliqui gradus
 sunt contra ius naturale et omnes

tad hee argumenta respondet' ad p̄ quidem concessa maiore nego minore et clia
 sine dubio esse prohibitum iure naturali connubium inter filium et matrem
 et inter filiam et patrem pro quo est considerandum q̄ sic uirtutes sunt commu
 et acis. tacit. et omne uerum uero consonat et precepta dei inuicem consonant
 nec ulla ex parte repugnant. alioqui sapientia diuina non omnia suabit et dispo
 neret. si quod uno loco preceperet alio prohiberet. non enim solum precepta non sunt
 tibi contraria. s. ita se mutuo subant. ut si ficile admodum sit alteri sine altero se
 tuare. g. cum sit unum preceptum iuris naturalis. uenerari parentes. et reuereri.
 et item est preceptum ut conjuges mutuo sibi inuicem. cum sit ille alter ex aliob;
 matrimonij finib; nullo modo constare matrimonio inuicem inter parentes et liberos potest
 quomodo. n. mater filio salua reuerentia et pietate filij poterit. quomodo ex pre
 ceptis et uirtu filij perueret. aut quomodo filius sustineret poterit ut matri inperet
 conjugalia obsequia carcat. non. g. illo pacto conueniente potest ut filius matrem
 in uxorem habeat. confirmat' ex illo pauli. ad ephe. s. unusquisq; uxorem suam
 sicut seipsum diligit uxor autem timeat uirum suum. oportet. g. sicut filio
 nubat ut filium timeat. quod tamen omnino aboret lex naturalis. et in eo
 dem loco mulieres uiris subditę sint sicut dñs. quomam uir caput est matie
 tis sicut p̄ xp̄us caput est ecclis; sed sicut celestia subiecta est xp̄o et amau
 eret uiris suis in omnib;. oporteret itaq; matrem subiectam esse filio in
 omnib; contra legem nature q̄ si contendant quis hie ratios bene obsecari
 ne mater nubat filio. non autem impeditur quia filia nubat patri nichil qui
 dem satis commisit

ne hoc quidem satis commode fieri potest p. nom esto quia capud sit mulieris
tamem soaia est nonsecua, et notum est non posse inter ofia et matrimonia
oalia commode secuari preta et reuerentia liboroy ad parentes uxor certe
sus habet exigenti auro suo debitum qd filij impate non satis conuenire
potest. et paul. p. ad corinthios. dicit nolite fraudari in uicem nisi forte in
sensu ad tempus ut uacatis orationi. non est autem consentaneum ut pater ad ora
dum filij consensum spectare debeat. et in eodem loco paul. dicit qui cum u
xore est sollicitus quomodo placeat uxori et que nupta oscogitat que sunt
mundi quomodo placeat uiro nihil autem miris conuenire uidet qd ut pater
sollicitus sit quomodo placeat filij. aut mater quomodo cefilio placeat cum
a contrario liberi solliciti essent debant quomodo placeant parentibus. proterea
hoc dno. uidet talem principalem finem matrimony. s. procreatio nam educa
tionem liboroy nam ut plura in unum ita euenit. ut cum filij audity sit mater
tam minime idonea uiro sit. ut intelliget facile. si quis rationem etatum hu
manay habeat atqz adeo ex huiusmodi contrubus aut nulla aut certe rara
oboles procreari. et tunc si mater senescat. necesse est filio ad huc eodem qd uiro
in huentus. flore constituto qd pater qd qd esset continentie grande ofensacu
lum. cum autem matrimonium sit remedium continentie sed omnino
impediret magna ex parte liboroy liboroy procreatio non habente. s. huius
matris ex qua filios susciperet. qd et esset in magno reip. detritum et
generis humani salturam. et quamqz non ita uideat qd. de medio nunc mens si
lia patri nubat tam sitatio etatum habeat. que inueniret magna ex
parte liboroy procreatio nem impediri et talibus coniugis et incontinentia a
adulescentium foeminas in eundem grande pararet. quare proter prom
dubitato haberi et contugia naturali leg. esse omnino illegitima et incesta
qd satis est significat ex huiusmodi qd huius prime pariet. gene. 2. propter significans
eos oportere esse uxorem et uirum alios patrem et matrem. et quamuis non
ita certum aut notum sit tamen eadem uidet esse ratio de uxore patris sui
de nouera. cum. n. ex coniugio fiant duo in carne una eadem preta et re
uerentia uidet de liberi uxori patris ac ipsi patri. quare nec illam de cet
preuionum uxorem accipere. et eadem ratione liboroy procreatio impe
dret sicut ex matrimonio cum matre quare hoc matrimonium esse uidet
lege naturali prohibitum. //

rad pro p. offitum qd. de seculo de casu inter regem et reginam angeloy quere
an accipere relictam fratris uxorem defuncti non est prohibitum lege na
ture. proculqz probatio re premito quod. aliq. se habeat tripliciter ad huius na
tura. que dam. n. sunt de se inonesti semperqz in nullo casu licite fieri possunt
ut per facrum adulterium. sicut qd. sunt aliqua honesta et consona ratio in se
per et perse. ut deum colere parentes uenerare et similia hoc huius naturalis dno
t. necum et inmutabile aliqua sunt de se quidem in honesta et prohibita
iure naturali. sed quam cloqz pp. graues causas possunt licite fieri sicut eg.
sunt aliqua honesta et consona rationi et principis moralibus seclusa. omnia
de potius in improcepta lege naturali seclusa non habent bonitatem
inmutabilem et necessariam sed sicut de huius. temporis et loci et personay
circumstantias et conditionis uariationem precipunt ut seruare fidem
reddere debitum. non habere plures uxores et similia alia sunt que
non sunt quidem prohibita iure naturali sed inter mitiora bona i. putant
quale forlasse est matrimonium respectu celibatoy de quibus. paul. i. ad corin
thios. 6. omnia mihi licent sed non omnia expediunt huius contraria natu
rali iure sunt approbata tamqz meliora quidem. sed non necessaria ut ab
solute loquendo sicut dicitur celibatoy forlasse iure naturali pro fertur
pro fertur

propter hanc relinquit
et propter et miris.

Suppositis

perfectur matrimonio non tamen alter est preceptum alter prohibendum. rationes
 . n. paul. i. corinthio. 7. quibus prefert celibatum matrimonio vix procedere
 in pure naturali item paupertas melior est diu tuis nutui tamen sub precepto. ~~scilicet~~
 naturali. probat nullam rationem naturalem. quequidem necessaria videat' probat
 potest illud esse tam inhonestum ut in nullo casu liceat fieri ego confirmat
 in se. quia illud aliquando ut omnes fatentur licuit. hoc patet deuterono. 22. et
 precipit ut frater accipiat uxorem fratris sine liberis defunctam. s. n. esset ma
 lum ex primo genere. l. non posset dispensare secundum sanctorum sen. sicut in
 per furio. l. certe non ita possim et sine grandi necessitate solum certimonis et fig
 ficationis gratia dispensaret. et omnino absurdum et parum pium est dicere quod
 us legem condidit q legem nature primeus. 2° duo q inter ea continentur
 leuiti. 8. preter primum gradum. s. inter ascenderes et descendentes fortasse
 omnia alia sunt prohibita iure naturali. 2° modo hoc est absolute et non urge
 te aliqua gratia causa et rationali illicitum est querere in aliquo gradu
 prohibito inlicito probat' quia ex tali matrimonio semper sequit' aliqua
 quod licet non tollat finem matrimonij tamen ex parte officij. l. obstat
 in. l. est. q. Reuerentia naturalis debita consanguineis ut q. negob. s. sit dominus et
 amitor aut ^{matris} cui debet' idem honor quidem debet' matrimonio videt' consentaneum
 rationi naturali ut amita seruiat nepoti et timeat nepotem et simile posset ostendi
 et omnibus alijs gradibus prohibitis in legibus sed ista incommo ditas que continget extrinsece
 functionibus omnino non est tanta quam possit compensari aliquo maiori bono quod
 ex tali conjunctione sequat' aut gratia malo quod curat' ut ad constituendum
 pacem in reipublica. et ad evitandum scilicet inter illustres familias ad supplendam
 insignem aliquam sol^{ne} ut hanc^{tem} hominum mores aut in aliqua provincia in hoc
 generi reponi potest matrimonium inter fratrem et uel fratrem defuncti videt'
 n. q. ex tali conjunctione irrogat' iniuria quedam priori uxo. serper. n. stimata
 est uxorem migratam priori uxo que 2° nub fit eandem die apud maronem filij
 meos primum quime sibi furgit amores) abstulit illa, habeat secum seruet q. sep
 leo) et paulo plus ante pudor quam tenuitatem aut mitia fura resoluam. quasi
 in honeste et turpiter alturam deerec' superiori marito alteram super incederet
 turpiter autem fit per hoc q. frater (ut huius qualis cumq. iniurijs auctor
 aut ino calidius in s. aut particeps uxorem fratris ipse recipiens quare uidetur
 sua natura quidem illaudabile et reprehensibile non ita tamen quam ex
 causa aliq. compensari possit. hoc quod de se parum honestum. 3° dicit
 q. fortasse hoc matrimonium non in 2° genere sed in 3° reponendum est hoc est
 non intercedit q. natura sua mala sunt licet circumstantia bona esse possint
 sed inter ea que minus bona sunt hoc est licet quidem iure naturali solo po.
 uxorem fratris accipere sed non expedit hoc est malis est obtinere ab huius
 modi matrimonijs. quemadmodum et quidam gradus ab ecclesia interdicti amati
 monio ut inter consobrinos l. in 4° gradu consanguinitatis aut a fratres
 non. n. aparet rationabilis mitate conjunctionum. licet ostendat' magis
 expecta ut talia matrimonia interdicant' //

2^a conclusio principalis ducere uel etiam fratris de fructu ut nec au
 sa regum angloz contingit. numq. fuit prohibitum tunc de iure
 ueteris legis probat' si fuisse prohibitum maxime nullo precepto leui
 us. et. ro. non reuelabis turpitudinem uxoris fratris tui sed hoc non
 probat' quia intelligit' de illa ueniente fratre qualiter intelligitur.
 illud locum baptiste ad herodem non licet tibi habere uxorem fra
 tris tui.

fratris tui et hoc non obstat conelationi aut de fratre defuncto sine liberis
et hoc modo probat quod non potest intelligi lex illa. nam de utero 2. lecta est
lex ut frater sine prole decesserit relictam fratris frater superest aupe
ret et lex illa leuitica intelligi non potest de fratre sine liberis defuncto
nam audiendum non est aut quod in lege esset duo contraria precepta
aut quod id quod dicitur de utero sit dispensatio illius legis que est in
leuitico. non enim est satis intelligibile ut eodem tempore aliquid prohibe
at et dispenset eisdem generatim. nam dispensatio nihil aliud est
quam relaxatio legis ac per consequens figuratim. sicbat frater
ducere uxorem fratris sine liberis defuncti. non enim erat lex talis in
brimonia interdicens. nihil enim plus exierunt ille leges latas in leui et de
utero quia sine eodem libro ponerentur et in eodem cap. sanctitatem
ceptum nequis uxorem fratris sine liberis defuncti in uxorem duceret
2. ut uxorem fratris sine liberis defuncti superest frater ducere
tineat aut certe posset istis. n. dico by capitibus cauere totum atque idem
quod in leuitico aut in de utero de fratre cautum est atque adeo nihil non est
dubium ne cuiquam sane sacras literas tractanti et intelligenti
quam lege diuina prohibita est. ne frater uxorem fratris sine liberis
defuncti acciperet uxorem. //

ultima conclusio In bonam partem theologiae seculo iure huma
no sine qua cumque dispensatione papa frater possit uxorem fratris
sive cum liberis sive sine liberis defuncti uxorem accipere. probat. p. si hoc
conubium spectat ad ea que sunt de iure naturali 3. m. i. que sunt que
dem meliora sed g. non sunt prohibita patet conclusio nam dato quod
melius esset non ducere quam ducere nihil omnino non esset illicitum ducere
et dato quod esset de secundo genere iuris naturalis nihil omnino possit ducere
probat. p. si subesset causa ratio naturalis ut declaratum est) quod scilicet sua
natura malum est licitum in eo casu foret. sed in quo est de difficultate dic
quod et si nulla causa subesset. probat quia ut per fundamentis huius questio
nis diximus videtur non est aliquod matrimonium esse prohibita et
esset iure nullum aut vitium unde dato quod esset illicitum iure natura
li non sequitur quod si habet non teneat. sicut et quod id esse videtur si successore ac
cipiat duas uxores videtur equaliter prohibita iure naturali. et ta
men non est dubitandum quin seculo iure humano matrimonium
teneret. sicut beatus ambrosius dicit ad petricum esse illicitum iure na
turali. ut patet et accipiat neptem in uxorem et tamen dubitari non potest
quin seculo humano iure si haberent matrimonium teneret. cum et te
poris veteris legis cum abraham habuisset saram sine augusti. et hinc
roni. neptem ex fratre et post legem scriptam otomel frater calet. du
xit axam filiam calet. si quis ducere Josue. v. et iudicum. i. non g. est
dubitandum quin et tunc si quis ducere teneret matrimonium
et ad hunc sensum intelligenda sunt scripturae ubi quando dicuntur
aliqui gradus sunt prohibiti iure naturali. qui tamen in lege nunquam
prohibiti auerunt. ut inter consobrinas et ceteros dicit quod sit
contra legem nature accipere uxorem fratris intelligendum (iniquam)
sine dubio est. quod est quidem illicitum iure naturali non ita tamen qui
sicut tenet factum sicut supra dicitur est. quod qui post
hinc accipiat uxorem peccaret quidem contra legem nature
nature

412 483

naturę nullę tamen ad hęc defendit quia tale matrimonium teneat oportebit g. ratio
nem reddere ut quid cum equo .l. certe plusit q. legem nature uxorem postu-
contumelie accipere quam relictam fratris .ut quid. (iniquam) si matrimonium in pe-
teneat .confirmat aperte et m. ex. ca. si. de uxoribus. ubi cum esset q. fultus innocens
3. quid deb. omnibus con. h. ad fidem faciendum esset . qui prius tenore legis moy. sa-
xores fratrum sine liberis defunctorum duxerat respondit concedens illis ut contractis
matrimonijs perseverarent manifestum est. n. q. fatalia . matrimonia essent iura
iure naturali non posset pontifex illam concedere aut approbare maxime cum
lex moy. sacra non solum apud christianos sed apud mortales omnes pro se iam na-
lax sit uirtutis . nec efficacis . quare si nobis iure naturali niter elideret cerent tati
matrimonia non reuelaret ab h. inter dicto .l. lex .l. dispensatio moy. si . quare
sine dubio aperte concludit tale matrimonium .l. non esse naturali iure pro-
hibitum .l. si se non ita tamen q. si atret factum dicitur ex quo sequit col-
latum q. omnes infideles contrahentes in gradibus ab ecclesia prohibitis si non
constat iure naturali prohibitos uere q. h. et est ratum matrimonium
itaq. si quis inter infideles duceret relictam fratris siue cum liberis siue sine
liberis defuncti . dubitandum non est quia tale matrimonium fuisse ual-
um reconuersi ad fidem egerit pape dispensatione nullo nec quacumq. au-
thoritate possent sperari . cum .l. solo iure humano quo fideles non tenerent tu-
19 mo de matrimonio sunt interdicta

1. conclusio.

Quamquam de essentia matrimonij aut et necessitate non fit uiri aut mu-
lieris consensu illi tamen quacumq. intentione et h. conditione inter
possita ad matrimonium nunquam sufficit et conditio consensu com-
tante

2a conclusio)

Non solum lege diuina et ecclesiastica sed civili et impeta matrimonio
oponi possunt neq. tamen omnia in leuitico contenta iure naturali aut
diuino matrimonium dicuntur

3a conclusio)

sicut celestia forlasse matrimonium ratum dici nec non potest ita neq.
religiosis professio semp. dicitur et ante matrimonij consummationem

Deo gratias benedictę deę amen)

Relictio magistri claudia de po. pu. et peruata.

Officium ac magis theologo tam late patet ut nullam argumentum nulla
disputatio nullę cog. alieq.

~~ff. de~~

ff. de

[The page contains several lines of text, which are mirrored and bleed through from the reverse side of the leaf. The text is written in a cursive script and is largely illegible due to the bleed-through and fading. Some faint words like "conclusio" and "propositio" are visible.]